

RODOLJUB.

Glasilo „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1 in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane do konca 1891. leta 40 kr., potem pa 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ in naročnikom „Slovenskega Naroda“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr., če se dvakrat, in 15. kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovoljno naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“ ali pa odboru „Slovenskega društva“ v Ljubljani. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

10. številka.

V Ljubljani, dne 21. novembra 1891.

I. leto.

Vlada in Slovenci.

V zadnji številki našega lista govorili smo obširneje o nezdravem razmerju, katero je nastalo med slovenskimi državnimi poslanci in sedanjo vlado, ter dokazovali, da je tega v prvi vrsti kriv Hohenwartov klub. Dokazovali smo pri tej priliki, da podpirajo slovenski poslanci sedanjo vlado vzlic temu, da nam ni več prijazna in se končno izrekli zato, da se združijo naši poslanci z zastopniki drugih slovanskih narodov v jedno skupino, ki bode potem dovolj uplivna in odločilna v državni zbornici, da bode vlado prisilila ozirati se na naše gospodarske in politične zahteve. Podprli smo svoje mnenje z različnimi razlogi, nismo pa upali, da se bode upravičenost naših trditvev tako kmalu in tako sijajno pokazala, kakor se je to zgodilo v državnem zboru dne 13. in 14. tega meseca.

Pri razpravi o proračunu naučnega ministerstva in sicer pri točki o ljudskih šolah oglasil se je poslanec Klun in se krepko in odločno potožil za ljudske šole, zlasti za šole v Trstu in na Koroškem. Vsebina Klunovega govora bila je na kratko povedano nastopna:

Vsak narod želi, da se poučujejo otroci v ljudskih šolah v materinem jeziku, ker je od šole pričakovati le tedaj kaj koristi, ako se otrokom razlagajo predmeti v tistem jeziku katerega razumejo. To se tudi povsod godi, samo s slovenskimi otroci se ne ravna tako, posebej v Trstu in na Koroškem. Tržaški magistrat se odločno brani ustanoviti slovensko šolo in otroci morajo hoditi v laške ali v nemške zavode, kjer se le malokaj nauče. Vzlic temu, da je tako ravnanje proti določbam veljavnih zakonov, ne stori minister ničesar, da bi odpravil to krivico. Ravno tako je na Koroškem, kjer je samo jedna ljudska šola, kjer je slovenščina učni jezik; v vseh drugih šolah se poučujejo otroci v nemškem jeziku, a na slovenščino se ne jemlje ozira nič več, nego je ravno neobhodno potrebno, da se učitelj porazume z učencem. Učitelji na Koroškem so večinoma nasprotniki slovenskega naroda, tisti pa, ki so narodni in bi morda radi kaj storili za slovenske otroke, se bojé zamere, zakaj šolski nadzorniki in drugi visoki gospodje so vsi Nemci in ne trpé slovenščine. Vrh tega pa učitelji sam

LISTEK.

Rokovnjač.

Takrat, ko so Francozi osvojili si dežele slovenske in ustanovili kraljestvo ilirsko, bilo je zlasti na Kranjskem vse polno razbojniških čet, katerih zločini so ostali narodu v spominu do današnjih dni. Že samo beseda rokovnjač prestrašila je marsikoga, da so se mu ježili lasje, zakaj rokovnjači imeli so povsod svoje zaveznike in ovaduhe in izvedeli vsako stvar, posebno ker je bilo med njimi mnogo takih, ki so bili izšolani in se znali sukati in obnašati kakor najfinejši ljudje. Francozi začeli so koj po svojem prihodu v deželo preganjati in zasledovati te razbojniške čete in je tudi kolikor toliko iztrebili, kajti le neznatni ostanki nekaj toli slovečih rokovnjačev vzdržali so se še po odhodu Francozov.

V Ljubljani, kjer je bilo središče mladi kraljevine Iliriji, stanovali so tudi vsi višji poveljniki, a za mestno upravo, posebno za red in varnost skrbel je nalašč v to nastavljen prefekt, ki je zlasti postopačem in beračem strogo na prste gledal, a tudi sicer zelo ostro pazil na to, da se niso mogli ugnezdititi kaki avstrijski agentje, ki bi bili nahujskali ljudstvo proti novim gospodarjem.

Nekega jutra, ko je prefekt, visok in mogočen, precej priletel a še vedno trden mož, sedel v svoji pisarni, javi mu vojak, da želi z njim govoriti mlad tujec.

Naj ustopi, zaukazal je prefekt čmerno in vojak je stopil v stran ter pustil mladega, jako fino in lepo oblečenega gospoda v sobo. Tujec se je priklonil srepo gledajočemu prefektu in mu z uljudno besedo želel dobro jutro.

— Kaj želite, zarenčal je prefekt na tujca, kajti takrat, ko se je godila naša povest, so bili uradniki še malo bolj neprijazni kakor so dan danes.

ne znajo dosti slovenskega, ker se tega ne učijo na učiteljski pripravnici. Da bi dobili koroški Slovenci take šole, da bi imeli učenci kaj koristi od njih, moral bi minister ukazati, da se najvišja šolska oblast na Koroškem, namreč deželni šolski svet, drži veljavnih postav, in da ne krati več koroških Slovencev pravice, kakor se je dozdej godilo kljub temu, da nekatere šolske občine že veliko let terjajo slovenskih šol. Tudi bi bilo treba nastaviti na učiteljski takih učiteljev, ki so slovenskega jezika zmožni. Žalibog se pa to niti drugod ne zgodi, kamoli na Koroškem. Sedanja vlada spravi, kamor le more kakega Nemca, namestu takih mož, ki so slovenskega jezika vešči. Vlada ravna tako vzlic obljubi presvetlega cesarja, da se ne bo kratila nobenemu narodu ravnopravnost in vzlic temu, da jo podpirajo z neznansko požrtvovalnostjo zastopniki slovenskega naroda.

Te besede poslanca Kluna so naučnega ministra močno razjezile in ugovarjal je slovenskemu poslancu tako jezno, da je celo več povedal, kakor je povedati nameraval.

Naučni minister baron Gauč utajil je naprej vse, kar je o koroških ljudskih šolah povedal posl. Klun, tajil, da učitelji ne znajo slovenski, tajil, da se deželni šolski svet ne drži postav in da postopa učna uprava pristranski, potem pa povedal zbornici svoje nazore o ljudskošolskem pouku. Minister je rekel, da mora dandanes vsak izobražen človek nemški znati, da mu brez nemškega jezika ni mogoče živeti in na podlagi tega je dokazoval, da je prav tako, kakor se s slovenskimi otroci ravna na Koroškem. Po tej sodbi ministrom je torej prav, da se slovenski otroci v koroških ljudskih šolah ničesar drugega ne nauče, kakor nekoliko nemških besed, katere zopet pozabijo, čim zapuste šolo, da torej od šole nimajo nikakega pravega dobička. Jeza zapeljala je ministra celo tako daleč, da je z razpustom pretil „Katoliškemu političnemu in gospodarskemu društvu za Slovence na Koroškem“ in sicer zato, ker je zbralo in ministru doposlalo 33 šolskih občin prošnje za slovenske šole, akoravno je to društvo dovoljeno na podlagi od vlade potrjenih pravil in končal je svoj govor z besedami, katere si mo-

ramo dobro zapomniti, namreč, da bi bila slovenska šola na očitno škodo.

Gaučev govor naredil je v zbornici velikansk utisek. Nemci so ministru ploskali, Slovenci, Čehi in Hrvati pa so mu odločno ugovarjali. Čuli so se klici: „Mi se od ministra ne damo žaliti! To jo sramota! Tega ne smemo pretrpeti! Mi ne ostanemo več v večini! Komaj je bil minister končal svoj govor, hiteli so Slovenci in Mladochi trumoma k predsedniku prosit besede, da bi nastopili proti ministru Gauču in ga pobili.

Ministru Gauču odgovarjal je v soboto slovenski poslanec Šuklje, katerega so njegovi tovariši v ta namen izvolili.

Navadno me štejejo, rekel je poslanec Šuklje, med takoimenovane zmerne Slovence in morda se mi je ravno zato naročilo, da v imenu razžaljenega naroda slovenskega zavrnem ministra barona Gauča. Slovenski poslanci gotovo niso zaslužili, da naučni minister Gauč tako z njimi govori. Kar je rekel Gauč stvarnega o šoli sploh in zlasti o koroških ljudskih šolah, je tako, da more skušen učitelj, ki vé, kaj je šola, le z rameni zmajati. Kar se pa stvari same tiče, govoril je minister neopravičeno. Na podlagi člena XIX. odstavka 3. državnih osnovnih postav, ni nikogar siliti, da hodi v ljudsko šolo, kjer ni materni njegov jezik tudi učni jezik, in če velja ta postava za vse druge narode in za vse druge dežele, mora veljati tudi za Koroško. Na Koroškem pa se godi Slovincem v nebo upijoča krivica, a vender jo minister, postavljen zato, da čuva zakone in postave, ne odpravi ampak jo še zagovarja. Da morajo izobraženci, ki hodijo v visoke šole, nemški znati, tega ne tajimo, ampak ljudska šola je zato, da se otroci v nji naučijo tega, kar jim je lahko res v korist, ne pa nekoliko nemških besed, katere sproti pozabljajo. Presvetli cesar priporočal je letos, ko so prešli poslanci na Dunaj, naj popuste začasno svoje posebne želje, in Slovenci so se udali cesarjevemu nasvetu, postali so mirni in tihi, popuščali se dostikrat, če prav s tem niso bili volilci zadovoljni. Volilci zahtevajo od poslancev, da naj odločno in jekleno branijo pravice svojega naroda in če bomo ni odstopili, poslali bodo na

— Dovolite gospod prefekt, rekel je tujec in se z nova priklonil ne zmeneč se za ostra poglede in neuljudne besede prefekta, dovolite, da se vam predstavim, jaz sem graščak baron Kljunač.

— To lahko vsak reče, odgovoril je prefekt robato, kdo mi je porok zato, da ste res baron? Sicer je pa to vse jedno, povejte mi kaj želite, a hitro, jaz nimam dosti časa se z vami pomenkovati.

Tujec gledal je prefekta ves začuden in si mislil: Pasja dlaka, ta je pa še hujši, kakor kakšen davkar. — Vender ni se dal premotiti po vsi strogosti prefektovi, ampak z lahkim, nekako nemarnim glasom začel.

— Posebno prošnjo imam do vas, gospod prefekt. Vi ste jedini, ki mi lahko to stori, kar želim.

— Govorite, oglasil se je zopet prefekt in začel hoditi po sobi sem in tja.

— Kakor sem vam že rekel, sem jaz baron Kljunač. Po opravih mudil sem se nekaj časa na Dolenjskem in se sinoči pripeljal v Ljubljano. A nikjer nisem mogel dobiti prenočišča, ker so povsod zahtevali od mene potnega lista, katerega pa nimam.

— Tako, potnega lista nimate, in vi se predrznete stopiti prédme, ki imam paziti na vse tujce, zlasti pa na sumne ljudi. Kdo vé, če ste res baron? Morda ste celo kakšen rokovnjač.

Baron Kljunač je pri teh besedah prefekta nekoliko prebledel in se malo stresel, a se kmalu zopet zavedel in z mirnim glasom odgovoril:

— Motite se, gospod prefekt, in prepričan sem, da je to le šala. Kako bi bilo mogoče, da se predrzne kdo predstaviti se vam kot baron, ko vender vsak vé, da se

Dunaj može, ki ne bodo tako mehki in pohlevni kakor sedanji zastopniki. Ali tudi sedanji poslanci se ne bojimo boja, katerega nam je napovedal naučni minister. Bojevali se bodemo brez strahu in ves narod bode z nami. Ravnali bodemo tako, kakor nam ukazuje narodna čast, — konec je v božjih rokah, mi pa upamo, da Bog poštenega našega naroda ne bode dal ugonobiti.

Poslanca Šukljeja govor je ministru kar sapo zaprl, da ni odgovoril nobene besede. Tudi konservativni Nemci izjavili so slovesno, da so s slovenskimi poslanci jednih mislij, in Mladočehi kazali so ves čas, da so pripravljene hoditi s Slovenci čez drn in strn, toda — kaj nam koristi vse to? — Nič! Slovenski poslanci ostali bodo kakor se kaže, tudi še nadalje v vladnem klubu grofa Hohenwarta, podpirali bodo tudi nadalje sedanjo vlado in nje naučnega ministra barona Gauča.

Kdor prebere pazljivo vse to, kar smo tu navedli, priznal bo, da je vse to do pičice potrjeno in dokazano,

Politični pregled.

Državni zbor razpravlja še vedno proračun za leto 1892. leto, mladočeški poslanci govoré še vedno pred praznimi klopmi in le redkokdaj se primeri, da se oglasi kateri slovenskih poslancev. Samo jedenkrat se je primerilo, da so bili slovenski poslanci primorani potegniti se za svojo narodnost in storili so to, kakor so najbolje vedeli. — Poslanec dr. Anton Gregorčič govoril je o cestnih razmerah na Goriškem in o ustanovitvi stavbenega odseka v Tolminu. Posl. dr. L. Gregorec govoril je o plačah mariborskih kanonikov in posl. dr. Ferjančič, Klun in tovariši interpelovali so ministra o postopanju heljaškega okrajnega glavarstva proti koroškim podružnicam družbe sv. Cirila in Metoda. Pri obravnavi proračuna za naučno ministerstvo oglasil se je posl. Klun in tožil ministru v šolskih razmerah na Slovenskem, posebno pa na Koroškem. Posl. Klun je dokazal, da po-

lahko prepričate, je li res to, kar pravi. Sicer sem pa pripravljen storiti kar hočete, da vas preverim.

— Dobro, segel je prefekt zgovornemu gospodu baronu v govor, pustimo to stvar, saj jo lahko doženeva pozneje. Razložite mi zdaj na kratko kaj želite.

— Vi ste fin in visoko izobražen gospod, povzel je tujec s prikupnim glasom, in zato se obračam do vas s prošnjo, da mi dovolite ostati nekaj dnij v Ljubljani. Zdaj je predpust in tu bode gotovo kaj zabave, pri nas na Hrvaškem pa nimamo ničesar.

— Zlodej vzemi vas in vašo finost in izobraženost, rohnal je prefekt. Vi se predrznete od mene, zvestega uradnika mogočnega cesarja in kralja Napoleona, od mene, ki sem postavljen zato, da čuvam zakone in kaznujem tiste, ki se jih ne drže, od mene zahtevate tako nezakornost. To je nesramnost, katero bodem primerno

kar je „Rodoljub“ v zadnji številki na tem mestu trdil, da je namreč Hohenwartov klub, kateremu pripadajo naši poslanci, prava nesreča za nas in narodne naše terjatve. Radi pripoznamo dobro voljo nemških konservativcev in radi pritegnemo, da so slovenski poslanci odločno in dostojno branili narodno in svojo čast, a odkrito izpovemo, da se gledé našega programa ničesar ne nadejamo, dokler bode klub grofa Hohenwarta slepo orožje vlade, tiste vlade, v katere imenu je govoril minister Gauč tako bridke besede o slovenskih šolah na Koroškem. Zato pa prosimo še jedenkrat slovenske poslance na Dunaji, naj se ne udajo sladkim besedam ministrov in grofa Hohenwarta, zakaj z lepimi obljubami nismo in ne moremo biti več zadovoljni. Ako podpirate vlade, pokažite, kaj ste dosegli, ako pa ne morete ničesar doseči, potem pa ne podpirajte vlade, ki dela ravno nasprotno temu kar zagovarjate in branite vi in ves narod slovenski.

stopa vlada pristranski, da podpira ponemčevanje pošolah in zavira, da bi se slovenski otroci poučevali v materinem jeziku. Naučnega ministra barona Gauča je to očitanje grozno speklo in razkoračil se je močno. Povedal je na polna usta, da je po njegovih mislih najbolje, če se nemščina kolikor bolj mogoče razširi med Slovenci in da izpodrine slovenski jezik popolnoma, skratka, povedal je jasno, da bode, kolikor mu je mogoče, potiskal slovenščino v kot. Ta govor ministra je toliko bolj važen, ker se je s tem izreklo, da vlada ne potrebuje podpore naših poslancev, in da bode, če bi se ji vzlic temu usiljevali kot podporniki, delovala zoper nas. — Baronu Gauču odgovarjala sta prav dobro poslanca Šuklje in Klun. Posl. Šuklje pobil je ministra v vsakem oziru in mu dokazal, da so njegovi nameni proti ustanovnim zakonom, ki jamčijo vsem narodom jednako-

kaznoval. Kaj mislite vi, da sem kakšen bedak? Mari je meni za vaše baronstvo! Jaz vam bodem že pokazal!

Prefekt govoril je še dolgo in se jezil in rotil, da bi bila koga drugega obšla groza in strah, a baron Kljunač se za to še zmenil ni. Naslonil se je na stol in gledal prefekta tako mirno in prijazno, kakor da bi ta potresal cvetice prédenj, ne pa ga obsipal s psovkami.

To je perfekta še bolj jezilo in premišljal je molče, kaj bi storil predrznemu baronu Kljunaču, da bi mu poplačal zasramljivo posmehovanje. Kar na krat mu pride dobra misel in mencaje si zadovoljno roke, pokliče vojaka.

— Pokličí gospoda častnika, ki vodi danes stražo.

Vojak je odšel in kmalu na to je ustopil poklicani častnik.

— Gospod lajtnant, rekel je prefekt in izročil častniku polo papirja, ki jo je bil med tem popisal, tukaj b

pravnost. Iz začetka se je mislilo, da bodo slovenski poslanci končno vendarle uvideli, da od sedanje vlade ni ničesar pričakovati za nas in da bodo vsled tega stopili v opozicijo in se združili z Mladočehi, ki so jedini pravi slovanski poslanci, ali tisti nesrečni nemški grofi in takoimenovani konservativci pregovorili so vendar naše poslance, da ostanejo še za naprej v Hohenwartovem klubu in da bodo tudi v naprej podpirali tisto vlado, v kateri je naučni minister oni isti baron Gauč, ki bi slovenski narod kar čez noč rad ponemčil. — Posl. Klun govoril je tudi o srednjih šolah na Slovenskem in prosil, da se znova ustanovi gimnazija v Kranji. Dokler je minister baron Gauč, o tem še misliti ni, samo čudno je, da je baron Žvegelj, sin slovenskega kmeta, ki pa zdaj pljuje v skledo iz katere ga je pitala njegova slovenska mati, da se je ta baron Žvegelj protivil tej šoli, ki je vendar za vso gorenjsko stran dežele kranjske velike važnosti. — V državnem zboru so sedaj posebno dobri prijatelji Nemci in Poljaki, zakaj Nemci ne morejo brez Poljakov ničesar opraviti, Poljaki se pa že od nekaj z vsakim pajdašijo, od katerega pričakujejo kaj dobička. Zato, da podpirajo Nemce in vlado, zahtevali so Poljaki, da se državne železnice v Galiciji ločijo od skupne uprave. Vlada bi bila morda rada ustregla želji, ali državno vojni ministerstvo ni v to privolilo in tako so Poljaki za sedaj propali. — Stranka staročeška, ki je od svojih narodnih terjatev popuščala bolj nego bi se dalo opravičiti in vse le vladi na ljubo, izgubila je ves upliv, kar ga je imela med narodom, a vendar nečejo nje člani odpovedati se poslanstvu za deželni zbor, čeprav vedo, da to želi ves narod. To je pač vladno maslo. Dne 29. novembra bode velik shod staročeške stranke, pri katerem se bode sklepalo o nadaljnem postopanju. — Dne 11. novembra sešle so se delegacije, ki imajo dovoliti potreščine za vojsko. Cesar pozdravil je te poslance s posebnim govorom, v katerem je rekel, da se za mir sicer zdaj ni bati, da pa vendar ni mogoče nič gotovega reči, ali se bode dal ohraniti ali ne. Tudi minister unanjih zadev graf Kalnoky govoril je v tistem zmyslu in rekel, da se sicer vojske zdaj še ni bati, da je pa prav lahko mogoče, da se

unamé. Zato je treba, da je naša država zmirom pripravljena za vojsko in zahteval v ta namen nekaj milijonov goldinarjev, katere bodo morali davkoplačevalci dati, tisti davkoplačevalci, ki že zdaj stokajo pod težkimi bremenami in ne vedó kje jemati, da plačajo grozne davke in davščine. — Na Dunaji zbrani so zdaj vsi avstrijski škofje, da se posvetujejo o različnih stvareh, posebno o šolskih zadevah. — Ruski car praznoval je pred kratkim petindvajsetletnico svoje poroke. Ruski bogataši poklonili so pri tej priliki ogromne svote za siromake, zlasti v onih krajih, kjer je lakota, ki je baje grozna. Ruska vlada razdelila je v našem denarju računjeno več kakor 130 milijonov goldinarjev med siromake, a vse to ni dovolj in ljudje mrjô od lakote kar trumoma. Cele vasi so že zapuščene, ker je vse pomrlo. — Tudi na Nemškem je zavladala nenavadna draginja, posebno zato, ker je Rusija prepovedala izvažanja poljskih pridelkov. V Berlinu so že razdelili blizu pol milijona goldinarjev med mestne siromake, a to je kakor kaplja v morji — vse premalo. Ker misli Nemčija skleniti trgovinsko pogodbo z Avstrijo in Italijo, nastala je velika nezadovoljnost med kmetovalci, ker bode ogersko žito, ki bo hodilo na Nemško, pôtisnilo cene. Sicer se pa tudi Nemčija vedno bolj oborožuje, ker se boji vojske, in vojna uprava stavila je v državnem zboru zopet nekaj terjatev, baje 150 milijonov nemškega denarja, v vojaške namene. — Doslej zatirali so Nemci z nezaslišano krutostjo na Poznanjskem živeče Poljake in skušali celo iztisniti poljski jezik iz cerkve. Zdaj nakrat začeli so ravnati drugače in dovolili so, da je sv. oče imenoval za nadškofa v Poznanju nekega Poljaka. Uzrok temu je gotovo le ta, da se Nemci boje vojske z Rusijo. — Na Italijanskem zboruje zdaj nekakó čuden shod. Prišli so namreč odposlanci vseh narodov v Rim, da se posvetujejo, kako bi se dale odpraviti vojne in ustanoviti neko razsodišče, ki bi sodilo, kadar bi nastali prepiri med posameznimi državami. To je gotovo lep namen, ali verjetno ni, da bi ga bilo mogoče uresničiti. Nedavno tega govoril je italijanski ministerski predsednik Rudini o položaji v Evropi in se izrazil prav ugodno. Trdil je, da se za sedaj

vam izročim gospoda barona Kljunača. V štiriindvajsetih urah mora biti čez mejo kraljevine ilirske. Ako hoče plačati voz, peljite ga, ako tega neče storiti, spremite naj ga dva vojaka do meje, on naj pa hodi peš. — Tako gospod baron, obrnil se je prefekt k mlademu možu, tako se ravna pri nas z ljudmi, ki mislijo da so kaj posebnega, ker pristavljajo svojemu imenu še kakšen naslov, in mislijo, da zanje zakon ne velja. — Z bogom, pa srečno pot!

Baron Kljunač se je mirno priklonil in ne da bi zini besedico odšel s častnikom iz sobe. Dve uri pozneje oddrdral je voz, v katerem je sedel mladi baron med dvema francoskima vajakoma proti ilirski meji; prefekt stal je pri oknu in sam sebi zadovoljno govoril:

— Ali sem mu izplačal njegovo baronsko predrznost!

Drugi dan v jutro pozvan je bil prefekt pred zapovedujočega generala.

— Neki rokovnjač, rekel je general, ki ga naši vojaki že delj časa zasledujejo, prišel je predsinoči v Ljubljano. To je jako nevaren človek in če ga ne dobite, potem pač niste sposobni za državno službo, katera se vam je zaupala.

— Kakšen pa je, upraša prefekt generala.

— Mlad in jako fin mož, navadno pravi da je baron, to pa ni, ampak spriden študent.

— In kako se piše?

— Kljunač.

— Klju — Klju — Kljunač, jecljal je prefekt.

O — jaz sem pač največji osel na svetu. Sam sem temu ciganu pomagal čez mejo!

ni bati vojske in da želé vsi vladarji ohraniti svojim narodom prepotrebni mir. — V francoski narodni zbornici bile so pred kratkim jako burne seje, zakaj radikalna stranka je postala zelo nezadovoljna s sedanjo vlado in ji je hotela odpovedati svojo pomoč. Ker pa so radikalcí uvideli, da je narod francoski unet za sedanjo vlado, ki je sklenila rusko-francosko pogodbo, od-

nehali so zopet, in tako bode ostala sedanja vlada tudi še nadalje na krmilu. — V Rumuniji so razmere zelo zamótane. Kralj bi rad, da pristopi Rumunija trojni svezi, narodna stranka pa tega neče in od tod prihajajo vedne krize v ministerstvu. — V Brazilliji nastala je revolucija. Nekatere dežele proglasile so svojo neodvisnost in začela se je krvava domača vojska.

Dopisi.

S pota, meseca oktobra. — Vozeč se iz Zagreba proti Ljubljani gledal sem radovedno napise v vagonih in na kolodvorih, in sicer zato, ker so bili — nemški. Zares čudna stvar, ta naša železnica! Ko stopiš na kolodvor, vidi se ti, kakor da si stopil na nemško zemljo. Po kolodvorih je vse nemški, sprevodniki se na pohlevno slovensko prašanje najrajši odrežejo z „ich verstehe das nicht“, popotniki govore zvečine nemški ali laški, in če se kak Slovenec oglasi, se čudom čudijo kakov jezik je to. „To je slovenski jezik, jezik národa, po katerega deželi se sedaj vozite,“ rečeš. „Mi se vozimo po Nemškem,“ ti odvrnejo, in ti v dokaz pokažejo železniške oglase, pisane v štirih jezikih, le v našem ne. „Mi ne čujemo drugega, kakor nemško, torej se vozimo po nemški zemlji. Ako živi v tej deželi res kak slovansk národ, mora pač kaj malo vreden biti, ker se železniška uprava zanj ne briga čisto nič.“

Kadar se pa pelješ mimo Zidanega Mostu, zastane ti sapa, zakaj kar tukaj vidiš, je nepričakovano; z železniškega vagona vidiš lepo zidano, sredi vrtca stoječo hišo z napisom „Deutsche Schule“ (nemška šola)! Zdaj se naj pa kdo čudi, da zmatrajo tujci naš slovenski svet za nemško zemljo!

Z Dolenjskega, 15. novembra. (R a z n o t e r o s t i.) Malo je pri nas vina, jako malo, a vender ga imajo vinski trgovci na prodaj kolikor ga kdo hoče. Kar ni rodila trta, se pa dobi kje drugod. O vodnjakih ne govorim, če prav mnogokateri vinogradnik pridelava vinske kapljice največ v vodnjaku, ampak o jabolčniku in o tepkovcu govorim, katerega po nekod kar v velikih sodih vozijo v zidanice. To ni pošteno in ni dobro. Vinski trgovec, ki pride tako ali tako le bolj poredkoma v naše oddaljene kraje, kateri ne leže ob železnici, se dá jedenkrat opehariti, drugikrat pa ne več in če dobi spačeno blago, opravlja ves kraj po svetu in ga razglasi, kakor bi ondu živeli samci zanikarni ljudje. To je pa vinogradnikom samim v največjo škodo, ker pridejo s tem ob dobro ime.

Toda tako ne delajo samo vinogradniki, ampak vse bolj še krčmarji, in prava redkost je po nekaterih krajih na Dolenjskem, da dobiš pristno vinsko kapljico. Nekatera okrajna glavarstva se že pripravljajo, da na podlagi obrtnega zakona tej nepravilnosti store konec. Kakor čujemo, začelo se bode uradno preiskovanje vina, katero točijo krčmarji bolj široke vesti, a kogar bodo zasačili, da prodaja spačeno blago, kaznovali bodo strogo. Tako je prav, zakaj tisti, ki prodajajo tako blago, delajo očitno škodo poštenim gostilničarjem. Vsa Dolenjska pričakuje težko Dolenjski železnici, zakaj vsak posameznik si obeta od njiju velikega dobička in zaslužka. Dal Bog, da bi se te nade uresničile. — Tam kjer mejimo Slovenci z nemškimi Kočevci, tam je za nas hudo stališče. Kočevci hodijo tu in tam po svetu in se nauče tega in onega, česar preprosti naš slovenski kmetovalec seveda ne ve.

Kočevcem pa služi njih prekanjenost in zvitost prav dobro in z njeno pomočjo skušajo zdaj tega zdaj drugega slovenskega poštenjaka potisniti v kot, posebno v občinskih odborih. Nekateri svojega nemštva pijani gospodje v Kočevji odpravili bi radi vse, kar je še slovenskega v teh krajih in zato podpirajo z dobrimi sveti pa tudi z denarji svoje privržence. Vzlic temu nas pa ne bodo ugonobili, zakaj Slovenec je trd. Če smo prebili in prestali tisto dobo, ko so nas imeli v trdih pesteh nemški graščaki, prestali bodemo, če je volja božja, tudi pritisk nemških gospodov v Kočevji. Kadar pride kak Slovenec v Kočevje, gledajo ga po strani če si upa na ulici govoriti v svojem materinem jeziku; ako stopi v prodajalnico, se delajo vsi, kakor bi slovenski ne znali, le tedaj, če jim kdo pokaže bankovec, tedaj bi jih videl kako ti znajo mahoma vsi slovenski in ne spusté te prej, da si jim dal bankovec. Pri tej priložnosti bode še nekaj omenjeno. Nemški Kočevar ne bode nikdar ničesar kupil pri Slovencu ampak dal bode zaslužek svojemu rojaku, zato ker vé in pozna izrek, ki se pa med Slovenci vse premalo ceni, namreč „Svoji k svojim“.

Slovenske in slovanske vesti.

(Cesaričin god.) Na dan 19. novembra slavil se je po vsi državi god presvetle naše cesarice. Povsod so bile sv. maše za ljubljeno soprogo vladarja našega, katerih se je razen uradnikov in šolskih otrok udeležilo tudi mnogo naroda.

(„Slovenskega društva“ prvi shod v Postojini.) V nedeljo dne 8. novembra vršil se je v Postojini prvi shod „Slovenskega društva“ in ogromna udeležba in sijajni uspeh prepričala sta vsakoga, da ima „Slovensko društvo“ ravno med zavednimi Notranjci največjo zaslombo. — Shod se je vršil v prostorih priljubljenega in občespoštovanega župana postojinskega, gospoda Friderika Vičiča, ki je tudi pozdravil vnanje in domače goste in potem odstopil predsedstvo g. c. kr. notarju Ivanu Gogoli kot načelniku „Slovenskega društva“, kateri je naprosil društvenega kandidata za deželnozborski mandat, gosp. Jos. Lenarčiča, da razloži zbranim volilcem svoj program. — Gosp. Lenarčič, prijazno pozdravljen od vseh navzočnikov, razložil je na to v daljšem, srečno sestavljenem govoru svoja gospodarska in politična načela. V gospodarskem oziru obetal je g. Lenarčič, da si bode na vso moč prizadeval storiti kaj za Notranjsko in da ga bodo pri presojevanju gospodarskih vprašanj vodile vedno tiste mnogoštevilne skušnje, katere si je pridobil kot kmetovalec in obrtnik, kot občinski odbornik in član ravnateljstva vrhniške posojilnice. — V narodnem oziru obetal je gosp. Jos. Lenarčič slovesno, da bode kot veren sin svojega naroda vedno zvesto zastopal narodni program. — Gosp. Lenarčiča govor vsprejet je bil z živahnim odobravanjem. Ko sta še gg. Alojzij Kraigher iz Postojine in dr. Marolt z Vrhnike priporočala gosp. Lenarčiča, proglasil je shod gosp. Jos. Lenarčiča jednoglasno svojim kandidatom za deželnozborski mandat. — Po tem je govoril g. dr. Ivan Tavčar o sedanjem političnem položaju in slavil prejšnjega poslanca notranjskega, velikega dobrotnika naroda našega, g. Josipa Gorupa, kateremu je shod izrazil brzojavnim potem svojo udanost in zahvalo. — S tem je bil končan oficijelni del shoda in začela se je prosta zabava, ki bode gotovo vsem udeležencem nepozabna. Govor vrstil se je za govorom, vmes pa so peli izvrstni ljubljanski pevci gg. Branke, Dečman, Lilek in Pavšek krasne svoje pesmi, skratka, prvi shod „Slovenskega društva“ v Postojini bil je pravi narodni praznik.

(Notranjska volitev.) Dne 9. novembra vršila se je deželnozborska volitev za skupino notranjskih mest in trgov in bil je izvoljen kandidat „Slovenskega društva“ gospod Josip Lenarčič s 117 glasovi proti 2 glasoma, katere je dobil g. dr. V. Gregorič iz Ljubljane. Na Vrhniki dobil je g. Lenarčič 37, v Postojini 53 in v Ložu 27 glasov. To je gotovo sijajna zmaga, tembolj, ker se nasprotniki g. Lenarčiča niso s svojim kandidatom niti prav na dan upali.

(Deputacija koroških Slovencev.) Nekaj dni potem, ko je naučni minister baron Gauč kratko in gladko povedal v državni zbornici, da je treba odpraviti slovenske ljudske šole in ponemčevati narod slovenski kjer koli mogoče, posebno pa na Koroškem, odposlali so slovenski Korošci posebno deputacijo na Dunaj, ki se je oglasila pri ministerskem predsedniku grofu Taaffeu, pri naučnem ministru baronu Gauču, pri pravosodnem ministru grofu Schönbornu in pri poljedelskem ministru grofu Falkenhaynu in izročila tem gospodom posebno spomenico, v kateri so navedene in z razlogi in dokazi podprte želje in pritožbe koroških Slovencev. Možje, ki so šli na Dunaj prosit svojih pravic, so zgolj veljaki in korenjaki, katere spoštuje vsak rodoljuben Slovenec. Vodja odposlancev je bil g. Franjo Muri, posestnik, deželni poslanec in načelnik krajnemu šolskemu svetu pri Jezeru, a člani deputacije so bili nastopni gospodje: Luka Frustuk, posestnik, župan in član krajnega šolskega sveta v Žabnicah; Franjo Kobentar, posestnik in načelnik krajnemu šolskemu svetu v Št. Jakobu v Rožni dolini; Lukež Kotnik, posestnik in župan na Tolskem Vrh; J. Šervicelj, župnik na Reberci in Martin Štih, posestnik, župan in načelnik krajnemu šolskemu svetu v Št. Janžu v Rožni dolini. Slovenski državni poslanci sprejeli so koroško deputacijo zelo ljubeznivo in obljubili podpirati njih prošnje kar največ mogoče. Tudi se je določilo, da bodo koroško deputacijo predstavili posamnim ministrom slovenski poslanci grof Hohenwart, dr. Ferjančič, Šuklje in Klun. Ministri so vsi obljubili, da bodo jemali v poštev opravičene pritožbe. Seveda od obljube do izpolnitve je še jako daleč.

(Deželni zbori) sklicali se bodo bržkone za drugo polovico meseca decembra, a zasedanje bode le kratko, kajti državni zbor začel bode svoja zborovanja že dne 5. januarja. V deželnih zborih rešili se bodo zdaj samo deželni proračuni, za rešitev drugih deželnih zadev pa se bodo sklicali zbori šele meseca aprila.

(Dr. Matko Laginja,) novoizvoljeni isterski poslanec, prišel je pred kratkim na Dunaj in storil slovesno obljubo. Italijani uložili so proti njegovi volitvi pritožbo in pravijo, da se ni vršila po zakonu. Ta je pa prazna, in volitev se bode gotovo potrdila. Isterski poslanec dr. Matko Laginja se brani vstopiti v klub grofa Hohenwarta, kjer so vsi drugi slovenski in hrvaški poslanci in sicer zato, ker vé, da bi v tem klubu ne mogel storiti za svoj narod ničesar.

(Šolski dobrotniki.) Dne 12. novembra bila je v Slavini v hrenoviški fari na Notranjskem lepa slavnost, katero ondodni stanovniki ne bodo tako kmalu pozabili. Ta dan blagoslovilo se je novo, uzorno zidano šolsko poslopje, katero sta dala zgraditi izvrstna slovenska rodoljuba in farana gospoda Josip Gorup in Fr. Kalister. Poslopje je tako lepo in prostrano — prava palača —

da malo takih šol na Slovenskem. — Jednaka slavnost bode prihodnje leto v Št. Lenartu pri Železnikih, kajti starosta kranjskih notarjev, gosp. dr. Jernej Zupanec, daroval je lepo vsoto 3000 gld., da se v njega rojstni vasi zida ljudska šola, katere doslej ni bilo. Zidanje se bode pričelo že prihodnjo spomlad, a vrli Št. Lenarčani bodo gotovo vedno hvaležni radodarnemu svojemu rojaku.

(Dolenjski železnici.) Obravnave med podjetniki Dolenjskih železnic, deželnim odborom kranjskim in med vlado so se končno dognale in pred kratkim podpisala se je na Dunaji dotična pogodba. Podjetnike zastopala sta pri tem knez Turjaški in baron Žvegelj. Vlada bode to pogodbo in koncesijo v kratkem razglasila. Kranjska hranilnica prevzela je prodajo zadolžnic tako, da se bode začelo delo že na spomlad in upati je, da bode gotovo tekom dveh let.

(Hranilnica v Kranji.) V Kranji sestavljal se je odbor, kateri namerava storiti potrebne korake, da se ustanovi v Kranji hranilnica. V tem odboru so poleg drugih gospodov tudi župan mestne občine kranjske Karol Šavnik, c. kr. notar J. Globočnik in odvetnik dr. V. Štampihar. Ker je na Gorenjskem le malo posojilnic, pozdravljamo novi ta narodni denarni zavod s posebnim veseljem.

(Nedolžno obsojena.) V Požunu na Ogerskem obsojena je bila neka Terezija Patašy zaradi poskušenege umora svojega moža na deset let težke ječe. Žena je tajila in tajila, a pomagalo ji ni nič, zakaj lastna njena hčer je pričala proti nji. Uboga žena je vsled obsodbe znorela in morali so jo oddati v norišnico, zdaj pa se je pokazalo, da je hči proti lastni svoji materi pričala po krivem!

(Nagla smrt.) Trije železniški delavci so se vračali minolo soboto z dela mimo Lesičje vasi pri Poličanah na Štajarskem, kar pridrdra nagloma za njimi vlak, zgrabi poslednjega delavca ter ga zmečka, ne da so znali za to kar se je zgodilo možje na železniškem stroji ali pa tovariši. Šele drugi dan našli so nesrečnika truplo na železniškem tiru.

(Ogenj.) V ponedeljek po noči upepelil je ogenj v Leskovci štirim gospodarjem vsa poslopja, in zgorelo jim je tudi nekaj prašičev. Pravijo, da je zlobna roka to storila, ker je začelo goreti na voglu. Pogorelci so bili sicer vsi zavarovani, toda le za majhne zneske, tako, da jim bo vsakako utrpeli nekaj škode. Ker je bilo vreme mirno in so ognjegasci hitro prišli na lice mesta, se ogenj ni mogel razširiti.

(Ciganska lokavost.) V Virju na Hrvatskem obiskal je nedavno kmetovalca Adama Čorbo neznan cigan in ga prosil, naj mu da za 80 cekinov papirnatega denarja, češ, da se boji, da bi mu zlato kdo ne ukradel. Kmet se nekaj časa brani da ne pozna cekinov, a cigan pravi: pa pojdiva trgovca vprašat, ali je denar pristen ali ne. Kmet se uda in ker je trgovec potrdil, da cekin, ki ga je pokazal cigan, ni ponarejen, je bil kmet voljan me-

(Slovensko uradovanje.) Vsak dan dobivamo pritožbe iz vseh krajev slovenske domovine, da se nemško misleči in slovenstvo mrzeči uradniki upirajo po ministerskih ukazih določenemu slovenskemu uradovanju. Zlasti na Štajarskem in na Koroškem, kjer so narodni uradniki prave bele vrane, ne dobivajo slovenske stranke skôro nikdar slovenskih pisanj v roke, dasi ne znado nemščine niti besedice. Uradniki na Štajarskem in Koroškem so večinoma strastni in zagrizeni Nemci ali nemškutarji in zato ovirajo slovensko uradovanje, kjer le morejo in se ne zmenijo dosti za postavna določila. Ker smo že v „Rodoljubu“ prav temeljito razpravljali o potih, po katerih je hoditi, da se pride v okom temu samovoljstvu posameznikov, priporočamo vsem onim, katerim se v tem oziru godi kaka krivica, naj se ravnajo po danih jim nasvetih.

(Zagrebski nadškof.) Precej dolgo je že tega, kar je umrl zagrebski nadškof, a vzlic temu, da so med tem na Ogerskem imenovali že več škofov, še ni določeno, kdo bode zasedel to velevažno mesto. Vse pa kaže, da postane nadškof zagrebski kanonik dr. Vučetič, ki se odlikuje posebno po sovrastvu do Hrvatov. Veseli ga niso niti duhovniki niti verniki, pač pa Madjari, ker upajo, da jih bo podpiral pri zatiranju naroda hrvatskega.

Razne vesti.

njati zlato in se vrnil s ciganom na svoj dom ter odštel za 80 cekinov papirnatega denarja. Nekaj dnij potem gre kmet s cekini k trgovcu da jih zmenja, a ta mu odgovori, da ne dá ne vinarja zanje, ker so bile to le navadne rumene marke za igračo. Cigan jo je bil med tem že popihal.

(Tobak.) Tekom prvih osem mesecev letošnjega leta prodalo se je v deželah, zastopanih v državnem zboru na Dunaji, tobaka za 53,940.672 gld. torej za 846.733 gld. več kakor lansko leto v tem istem času.

(Nesreča na železnici.) Dne 4. novembra povozil je železniški vlak na postaji Jesenice na Gorenjskem ondotnega pismonošo Janeza Logarja, tako da je bil koj mrtev. Nesrečnik je bil prej že dvakrat povožen. Na pošti v Jesenicah služboval je že 14 let in naredil pred kratkim skušnjo za poštnega odpravitelja.

(Ubijalec svojega sina.) V Gradinah pri Novem mestu ubil je neki kajzar svojega 40 let starega sina s cepcem, ker sta se pri delu nekaj sprla.

(Samomor v cerkvi.) V Spletu v Dalmaciji ustrelil se je neki ladjedelec v cerkvi sv. Dominika ravno pred velikim altarjem. Mož je bil oženjen in oče čvetero otrok; obupno dejanje je storil vsled slabih denarnih razmer.

(Številka 67.) ki ni bila vlečena v loteriji brnski že sedem let, delala je prijateljcem in prijateljicam loterije veliko preglavice in zastavili so nanjo lepe denarce. Na Dunaji zaigrala je neka gospa svojo hišo, vredno 60.000 gld., samo na to številko, neki gospod znosil je pa tekom tega časa vse svoje premoženje v loterijo. Tudi v Ljubljani stavljen je bilo mnogo denarjev na to številko

in neki posestnik, ki je bil stavil 50 gld. nanjo, dobil je res 14krat toliko. V loterijskih krogih bilo je veliko veselje, ko je bila začetkom tega meseca vlečena št. 67.

(**Krompirjeva uš.**) Na Ogerskem zasledili so novo krompirjevo bolezen, ki je zelo nevarna in trtni uši tako podobna, da jo zovejo „krompirjeva uš“. Bog nas varuj še te nesreče.

(**Amerikanska trtnica na Krškem.**) Da bi se razširila amerikanska trtnica med slovenskimi vinogradniki, ponudil je poštar M. Avsec svoj vinograd poljedelskemu ministerstvu, da napravi ondu amerikansko trtnico.

(**Nesrečen padeč.**) Posestnik Miha Dekleva iz Medvedca v logaškem okraju padel je pred kratkim s smereke in sicer tako nesrečno, da je dva dni pozneje umrl.

(**Obesil se je**) na svoj kozolec neki posestnik v Žičah pri Kamniku. Ker je bil mož že 67 let star in jako premožen, sodi se, da se mu je zmešalo.

(**Luna je mrknila**) popolnoma dne 16. novembra kar se je tudi v naših krajih videlo prav dobro.

(**Najden zaklad.**) Na Tolstem vrhu na Koroškem našel je neki kmet 50 ogerskih cekinov izza časa kralja Vladislava in kralja Matije.

(**Pogumen starček.**) V Dobrovi pri Sinči vesi na Koroškem napadel je neki potepuh osemdesetletnega posestnika Filipa Čereba iz Metlove. Starček pa se ni dal oplašiti in se branil tako uspešno, da je roparskega napadalca ranil na glavo, na kar je potepuh hitro pobral svoja kopita in jo popihal.

(**Grozen požar.**) V vasi Ravne pri Brežnici, na levem bregu Soče nad Kobaridom nastal je minoli teden velik požar. Ker so hiše in hlevi zelo blizu vkupe, strehe pa vse s slamo krite, bila je nakrat vsa vas v ognju. Pogorelo je 21 hiš do tal, druge pa so zelo hudo poškodovane. Mimo tega zgorela je tudi neka stara ženica in precej živine. Nekateri pogorelci so bili zavarovani, večina pa ne.

(**Povodenj na Koroškem.**) Vsled deževja, ki je trajalo delj časa, nastala je pri Rablu na Koroškem velika povodenj, ki vse bolj narašča. Ondotni rudarji delajo na vsi moč, da odstranijo pretečo nevarnost.

(**Potres na Japonskem.**) Pred nekaterimi dnevi bil je na Japonskem velik potres, ki je naredil sila mnogo škode. Najmočnejši sunek trajal je skoro dve uri in prouzročil mnogo požarov. Železnice in mostovi so razrušeni. Na mnogih krajih so se odprle globoke razpokline. Po poročilih, ki prihajajo v Evropo, poginilo je 6500 ljudi, ranjencev je pa bilo okoli 900. Potres je razrušil 75000 hiš, a mnogo druge zgradbe močno poškodoval.

(**Kako človek rase?**) Najhitreje rase človek v prvem letu svojega življenja in to približno za 8 palcev. Do tretjega leta rase vedno manj, tako da s tretjim letom doseže polovico višine, do katere bo kedaj odrasel. Od 5. do 16. leta rase človek primeroma jednako in to pri normalnem načinu življenja vsako leto za 2 palca. V 16. letu rase človek zopet manj in 16. in 17. leto naraste vsako posebej za 0.6 palca, od 18. do 20. naraste redkokedaj več kakor za palec, a s 25. letom naha sploh rasti.

(**Nenavaden zakon.**) Dvanajst let biti v zakonu in ljubiti se, a vendar ne videti se, to je slaba sreča za moža in za ženo. Slušajte, kako je to bilo. Na dan poroke prišla sta nenadoma dva orožnika med svate ter odpeljala mladega moža v zapor, ker je bil tožen tatvine. Sodišče ga je obsodilo na pet let ječe. Ko je kazen prestal, hotel se je vrniti k mladi svoji ženi, ali zvedel je, da ga je sicer zvesto pričakovala, da je pa sedaj v zaporu zaradi tatvine ter obsojena na dve leti. Tudi ona je prestala svojo kazen in hotela domov k možu, ali jojmine, zdaj je bil zopet on pod ključem. Ko je bil prost,

ni hotel domov, ker je že na poti zvedel, da so mu ženo vnovič deli pod ključ za pet let. Odšel je tedaj na tuje in si iskal ondu tolažbe. Čez pet let se je vendar vrnil domov, da bi še jedenkrat objel svojo ženico, toda na poti so ga prijeli, ker je hotel prinesiti ženi dar, katerega ni plačal, ampak ga kar tako seboj vzela. In tako je zopet ni videl. Kdaj neki se bode ta par sešel in videl?

(**Bradate ženske.**) V daljni Španiji so ženske navadno izredno lepe, samo jedna jedina stvar jih kazi brki jim rasejo preveč bujno. Majhne brkice ima skoro vsaka ženska, a tudi popolne brade, kakor jih vidimo v naših krajih samo pri moških, niso redke. Bivše španske kraljice Izabele prva postrežnica Juanita imela je lepo, črno brado, ki ji je segala do prsi, a kadar je povabila kraljica katere svojih prijateljic na obed, sedele so pogostoma za mizo gospe s tako lepimi brkami, da bi jih mnogi naših gospodičev zavidali zanje.

(**Grozna spridenost.**) V madjarski občini Nagy Iratoš živel je kolar Semeš 24 let v divjem zakonu z neko Julijo Demeter. Ker je ta Julija Demeter bila že 53 let stara in vedno bolehnata, naveličal se je je Semeš in se oženil pred kratkim z neko Rezo Osvar, a Julija Demeter ostala je še vedno v hiši. Da sta se ženski vedno prepirali, je pač samo ob sebi umevno. Nekega dne zjutraj začel se je Semeš prepirati, ker mu je zmanjkal jeden goldinar in dolžil je obe ženski, da sta mu ga ukradli. Drugo jutro po tem našli so Julijo Demeter umorjeno v nje spalnici. Sum je letel na Semeša in njegovo ženo, katera dva sta prišla takoj v preiskovalni zapor. Po dolgi preiskavi izpovedala je končno Semeševa žena, da je ob 2. uri po noči šla v sobo v kateri je spala Julija Demeter, vrgla na spečo žensko velik zglavnik in se vlegla nanj, da bi tako zadušila Julijo Demeter. Po dolgem in težkem boji vrgla je Julija Demeter raz sebe Semeševu ženo, a pri tem tudi sama padla na tla. Semeševa skušala je na to zadušiti nesrečno Demeter z rokami, a ker se jej to ni posrečilo, pokleknila je na nje hrbet, ovila jej kos svoje srajce okolu vrata in jo tako dolgo vlačila po sobi, da je bila nesrečnica mrtva. Ko je prišel Semeš proti jutru pijan domov in mu je žena povedala, da je umorila Julijo Demeter, se za to niti zmenil ni. To je pač grozna spridenost, ki je mogoča samo med divjaki.

Za kratek čas.

Mati lehkomišljenega sina, kateri je šestokrat prišel stoprav proti jutru domov, bila je vedno v skrbeh. Ko pride nekoč zopet pozno po noči domov, pokara ga skrbna mati: „Oj, Janko! koliko noči ne zatisnem očesa v velikih skrbeh zaradi tebe, ker te ni domov!“ Draga mati, saj jih tedaj tudi jaz ne zatisnem,“ tolaži jo sin.

A.: „Ali si že čul, da bodo jutri zjutraj v Ljubljani nekega Turka obesili.“ — B.: „Kaj pa je zakrivil?“ — A.: „Ničesar. Visel bo samo zato, da bodo ljudje vedeli, da so ondi smodke na prodaj.“

Reven hlapec se oženi. Povabi pa na gostijo vse odličnejše može, župnika, župana itd. Ko se po poroki snidejo v odmenjeni gostilni, sedeta ženin in nevesta na klop pri peči. „Oho“, pravijo svatje, „to pa ne gre, da bi vidva pri peči sedela; sem k mizi pojdit!“ Ženin pa pravi: „Ja, midva ne smeva iti k mizi, ker nimava nič, s čimur bi plačala; če nama tako hočete kaj dati, kajti plačali boste le vi!“

Nekega tatu, ki je uro ukradl, vpraša sodnik, pokazavši mu ukradeno uro: „Poznate to uro?“ „Ne“, odgovori tat. Sodnik (pazniku): „Peljite ga nazaj v ječo, do jutri se bode že premislil ter se udal.“ Drugi dan ga pokliče sodnik znova. Sodnik: „Poznate to uro?“ Tat: „Da, poznam.“ Sodnik: „Tako; saj sem vedel, da

se bodeste premislili in udali.“ Tat: „Kaj bi je ne poznal, saj ste mi jo včeraj pokazali.“
 „Posodi mi petak“, reče prijatelj prijatelju. „Nemam petaka“, odvrne ta, „samo tri goldinarje!“ „Nič ne de, si mi pač dva goldinarja še dolžen.“

Poučne stvari.

Kako se shrani juha več dni.

Zlasti na deželi, kjer se ne kuha vsak dan meso, pogrešajo večkrat dobre goveje juhe, akopram ni tako težko, ohraniti jo več dni, če treba ves teden. Kadar je namreč juha skuhana, natoči naj se v posebno steklenico prav do vrha; potem se zamaže steklenica s surovim maslom, tako da ni nič zraka v steklenici in potem se zamaši.

Teža kurjih jajec.

Ako razvrstimo jajca po velikosti, dobimo štiri razne vrste, od katerih pride na 1 kilogram po: 14 jajec zelo debelih, 18 debelih, 20 srednjih in 23 drobnih. Iz tega je razvidno, kako se pri nas napačno cenijo jajca, ker se prodajajo in kupujejo na število, a na debelost in težavo se nič ne ozira. Drugod prodajajo jajca na tehtnico in zato skrbe gospodinje, da imajo kokoši, ki nesó debela jajca.

Deteljšča

potresajo tudi pri nas nekateri bolj zvedeni kmetovalci z drobnó raztolčenim mavcem (gipsom), kar je jako pospešilno sredstvo za bujnejšo rast nasajene detelje. Najboljše je, da se deteljšče potresa na jesen in pa na spomlad, kadar je začela detelja zeleneti. Kdor že na jesen ni natrosil mavca na njivo, stóri to prav zgodaj na spomlad in pa v drugič potem, ko je detelja ozelenela. Ako je na spomlad vreme suho, potem mavec sicer prvi žetvi ni v korist, pač pa drugi, katero naredi zelo sočno in lepo.

Kdaj je rezati šibe za pletenje.

Če hočemo od pletnih vrb dobivati trajno korist, namreč leto za letom obilo lepih šib, skrbeti moramo, da jim ne opeša rodilna moč. Pri nas se pa na to dosti premalo oziramo in sicer zaradi tega, ker jih ne obrezujemo ob pravem času. S tem pa najhitreje zatremo dobro rast. Ob neprimernem času obrezane vrbe nam jamejo hirati ter dajejo od leta do leta manj in slabših šib.

Pri nas porežemo šibe najraje na spomlad, ko so že sočne, ker jih potem zlahka olupimo. Tega pa nobeden ne pomisli, ali je to tudi za nadaljno rast in rodovitnost debla dobro ali ne.

Nekateri se še manj zmenijo za pravi čas režnje ter obsekujejo in obrezujejo vrbe, kadar se jim zdi in kadar čas dopušča. Da mora pri takem ravnanju rodilna moč vrbe opešati, je lahko umeti.

Kdaj pa je potem takem vendar najboljši čas za režnjo šib?

Najboljši čas za režnjo šib je takrat, ko je les popolnoma dozorel in je listje (perje) čisto odpadlo. In to je zimski čas. Izkušeni gospodarji na Francoskem, Holandskem in Nemškem obrezujejo vrbe meseca decembra in januarja — torej v trdi zimi in s tem ohranijo najbolj rodovitost vrbi.

Posnemajmo jih tudi mi, ki smo v primeri z njimi še le pričetniki v pridelovanju pletne vrbe.

Če vzgojujemo vrbe nizko pri tleh, ne bo mogoče povsod ob tem času obrezovati vrb zaradi obilega snega. Zategadelj jih pa obrezujemo kadar je sicer najboljša prilika — torej pozno na jesen, meseca novembra, ko so vrbeni nasadi popolnoma goli ali pa proti koncu zime, ko je sneg toliko skopnel, da je moč obrezovati.

Najboljši čas za režnjo se ravna seveda zmeraj po krajevnih razmerah. Vsekdar pa je iti takrat na to delo, ko je že listje od vrha do tal odpadlo in je les popolnoma dozorel.

Ob takem času porezane šibe seveda niso sočne ter jih ni mogoče precej olupiti brez vsakega pripravljanja.

Zato pa hočemo prihodnjic opisati, kako lupijo šibe izkušeni gospodarji družih dežel, ki nam morajo biti za vzgled, kar se tiče pridelovanja šib za pletenje.

Najzgodnejše vrste breskev.

Zadnjic smo svetovali pridelovanje zgodnjih in finih breskev po vinogradih. Za saditev pa priporočamo sledeče najzgodnejše vrste:

1.) „Amsden“ — ameriška breskev, ki je najzgodnejša in zori celo na Nižje-Avstrijskem od 25. junija do 12. julija. Sad je srednje velikosti, lepe barve in kaj okusen. Kmetijsko društvo v občini Königstatten zasadilo je v zadnjih letih 500 tacih breskev in žeteli bi bilo, da bi se tudi pri nas skušalo udomačiti to najzgodnejšo vrsto breskev.

2.) Zgodnja „Beatrix“ (angleška vrsta Carly Beatrice, znana tudi z imenom Prekoce Beatrix) zori meseca julija. Sad je velik, okrogel, belorumene barve in na solčni strani rudeč kakor roža. Meso je prijetno dišeče in izredno ukusno. Ta platonica je močne rasti, zelo rodovitna in malo občutljiva, dasiravno ji najbolj ugajajo vzhodne lege.

3.) Zgodnja Lujiza (Carly Louise, Précoca Louise) zori tudi že koncem julija ter je posebno fina. Sad je bledorumen, po jedni strani zagorelo rdeč in velik. Ta kosternica je zelo rodovitna in neobčutljiva in zategadelj zelo priporočljiva.

4.) Zgodnja „Rivers“ je platonica in zori v pričetku avgusta. Sad je precej velik in časih rumen kakor pomaranča. Meso je prijetno dišeče in zelo ukusno. Ta breskev raste močno, je tudi prav rodovitna, zahteva pa gorko lego.

5.) Urhovka je kostnica in zori meseca avgusta. Sad je debel, rudečkast in zelo okusen. Ta breskev raste lepo, je rodovitna in nič občutljiva.

Cepiče teh breskev dobiti bode, kolikor nam znano, ali pri g. Lenarčiču na Vrhniki ali pri kmetijski šoli na Grmu. Od tujih drevesnic omenjati bi bilo W. Klementovo v Gradci.

Kislo zelje

je tudi pri nas jako obljubljen jed, a navadno se primeri, da postane v kadih preveč kislo in tako slabo. Na Ruskem spravljajo zelje v posode iz brezovega lesa, če pa že takih nima, devajo v posode, v katerih se hrani kislo zelje, nekaj brezovih palic, ki zavirajo, da se zelje preveč ne skisa.

Konji

ki so imeli smolike (bezgavke) kašljajo navadno delj časa. Ta kašelj se lahko odpravi, ako se konja blizu goltanca dobro namaže s kantaridovim oljem; 10 gramov kantaridovega olja zadostuje za dvakratno porabo.

Pokotine na rokah.

Komur se od mraza ali iz drugih uzrokov naredé na rokah pokotine, temu je priporočati nastopno mazilo: Vzemi 16 gramov čistega voska, 16 gramov fine kafe, jeden belak od jajca, 16 gramov smerekove smole in 10 gramov govejega mozga in zmešaj to vse nad ognjem. To je najboljšje mazilo.

Kako je hraniti gnjati in slanino.

Kdor hoče gnjati (šunken) in slanino (špeh) dobro in sveže (frišno) ohraniti, stóri tako-le: Vzemi primerno velik zaboj, postavi ga na suh kraj in natrési bukovega pepela na dno. Na to položi gnjat ali slanino nanj in potrési je tudi s takim pepelom, in tako delaj, da je zaboj poln. Kar si shranil, treba da je dobro posuto s pepelom, da bi kaka gomazen ne zanesla svojih jajčic v meso. Tako shranjeno meso ostane dobro in tečno tudi leto dnij. Da se meso ne zamaže s pepelom, zaviti je je v papir. Predno se meso rači, se mora s krtačo očistiti prahu.

Loterijske srečke

dne 19. novembra t. l.

Praga 74, 70, 23, 60, 35.

Tržne cene v Ljubljani

dne 18. novembra t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	8 61	Špeh povojen, kgr.	62
Rež, "	6 80	Surovo maslo, "	70
Ječmen, "	4 56	Jajce, jedno	2
Oves, "	3 25	Mleko, liter	8
Ajda, "	5 36	Goveje meso, kgr.	62
Proso, "	4 55	Telečje " "	56
Koruza, "	5 30	Svinjsko " "	54
Krompir, "	2 50	Koštrunovo " "	40
Leča, "	10	Pišanec	35
Grah, "	10	Golob	17
Fizol, "	10	Seno, 100 kilo	1 87
Maslo, kgr.	86	Slama, " "	2 96
Mast, "	66	Drva trda, 4 metr.	7 60
Špeh frišen "	54	" mehka, 4 "	5 40

Št. 647.

Razglas

v splošno znanje, da je letošnji Miklavžev semenj v Metliki na 15. decembra predstavljen.

Metlika, 18. oktobra 1891.

Županstvo v Metliki.

S. Gregorčič: Poezije. II. zvezek.

Dobivajo se vezani in broširani v raznih barvah, v pravem angleškem platnu, z zlato obrezo, pozlačenim hrbtom in pozlačeno sprednjo stranjo.

Elegantno vezani izvodi po 1 gld. 60 kr.,
Broširani " " 1 " 05 "
po pošti 5 kr. več.

Priporočam tudi svojo bogato oskrbljeno

knjigoveznico

z najnovejšimi stroji v izdelovanje vsakovrstnih

knjigoveznih in galanterijskih del.

Udano se priporoča (17-1)

Franjo Dežman

knjigovez, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 6.

Zobni zdravnik iz Berolina

UNIV. MED.

DR. R. JACOBI

Stari trg št. 4 Ljubljana I. nadstropje

ordinuje od 9.—12. ure dopoldne in od 2.—5. ure popoldne; ob nedeljah od 9.—11. ure dopoldne; za siromake ob petkih od 9.—10. ure dopoldne. (14-3)

J. GIONTINI

trgovina s knjigami in papirjem v Ljubljani

ima v zalogi:

Beležni koledar za odvetnike in beležnike za 1892. l. Cena 1 gld. 10 kr., po pošti 1 gld. 20.

Fromme-jev Auskunfts-kalender za 1892. l. Cena 65 kr., po pošti 80 kr.

Dnevnik za trgovine in pisarne za 1892. l. Cena 1 gld. 20 kr., po pošti 1 gld. 35 kr.

Pravniški koledar za 1892. l. Cena 1 gld. 60 kr., po pošti 1 gld. 65 kr.

Eissert, oesterr. Gebühren-Aequivalent. Cena 2 gld. — kr., po pošti 2 gld. 10 kr.

Geller, Gebühren und Steuergesetze. Cena 3 gld. 60 kr., po pošti 3 gld. 75 kr.

Geller, Markenschutzgesetz. Cena 80 kr., po pošti 85 kr.

Jolles, Rechtsprechung des Verwaltungsgerichtshofes in Steuer und Gebührensachen. Cena 2 gld. — kr., po pošti 2 gld. 15 kr.

Presern, Commentar z. allgem. Grundbuchgesetz v. 1871 2 gld. — kr., po pošti 2 gld. 10 kr.

Dr. Schuster v. Bennot und Dr. Weeber, die Rechtsurkunden der österr. Eisenbahnen. To delo izhaja v 15 snopiščih à 1 gld. 20 kr., po pošti 1 gld. 30 kr.

Priporočam gospodom odvetnikom in o. kr. beležnikom najtopleje svojo bogato zalogo pisarnih in pisarniških potrebščin, izbornega pisarniškega konceptnega in dokumentnega papirja, zavitkov, črnih itd. itd.

Lastna knjigoveznica.